

Het goede leven

Wachlijsten worden langer

Aantal adopties fors toegenomen

Wereldwijd worden steeds meer kinderen geadopteerd. Het aantal interlandelijke adopties is de laatste tien jaar meer dan verdubbeld. Werden in 1993 nog 16.000 kinderen geadopteerd, vorig jaar was dit aantal gestegen naar 32.000.

Dat blijkt uit cijfers die zijn verzameld door BZA, een organisatie van Nederlandse adoptieouders. De analyse is gemaakt op basis van officiële cijfers van de verschillende landen. In de onderzochte periode is het aantal adopties in Nederland eveneens toegenomen: van 574 tot 1130 jaarlijks. Omdat interlandelijke adoptie in andere landen (vooral de Verenigde Staten en Frankrijk) sneller toeneemt, daalt het Nederlandse aandeel in de totale wereldadoptie, zo blijkt.

In Nederland is sprake van een wachtlijst. Het aantal stellen dat een kindje wil adopteren is de afgelopen vijf jaar explosief toegenomen van 1989 tot 3050. Veel toekomstige ouders moeten jaren wachten voordat ze een kindje kunnen ophalen uit een van de adoptielanden

Nederlandse verenigingen van adoptieouders zitten met spanning te wachten op een besluit van minister Donner van Justitie, het ministerie dat in Nederland de supervisie heeft over adoptie. Vorige maand

heeft de Tweede Kamer unaniem besloten dat er geen extra wachtlijst mag worden ingevoerd, zoals Donner van plan was. De minister moet nog reageren op het besluit van de Kamer. Hij kan dit naast zich neerleggen. Donner heeft geregeld laten weten dat adoptie een noodoplossing is. Hij vindt dat kinderen die door hun ouders in de steek gelaten zijn zoveel mogelijk in eigen land moeten worden opgevangen.

De Minister was totnogtoe niet van plan iets te doen aan de lange wachttijden waarmee stellen te maken hebben die een kindje willen adopteren. Het duurt op dit moment vier tot zes jaar voordat de adoptieprocedure is afgerond. Er zijn gewoon te weinig kinderen beschikbaar, vindt hij. Dit wordt bestreden door adoptieverenigingen. Er zijn wereldwijd genoeg adoptiekinderen, maar de particuliere bureaus die met goedkeuring van Justitie voor stellen adoptie regelen hebben te weinig capaciteit. Een verkorting van de officiële procedure zou ook helpen de wachttijden te verkorten, vinden de adoptieclubs.

Boze brief

Het adoptieOudersOverleg, een koepel van adoptieouders-verenigingen heeft overigens vorige week een boze brief gestuurd naar de directie van de KRO over uitspraken van programmamaker Derk Bolt van *Spoorloos* vorige maand in *Het goede leven*. De koepel blijft erbij dat Bolt een aantal uitspraken over

adoptie heeft gedaan die “ronduit kwetsend en volstrekt onacceptabel” zijn. De organisatie neemt geen genoegen met de uitleg van Bolt, dat de uitspraken uit de context gehaald zouden zijn. De adoptieouders willen weten wat de KRO gaat doen om te voorkomen dat er in de toekomst weer zoiets gebeurt.

ADOPTIEOUDERS STRIJDEN TEGEN BEELDVORMING

‘Een prachtig kindje, aan ons toevertrouwd’

Adoptieouders hebben masaal gereageerd op uitspraken van programmamaker Derk Bolt van KRO's *Spoorloos* vorige maand in *Het goede leven*. Volgens Bolt realiseren mensen die een kindje adopteren niet wat ze zich op de hals halen. Het idealisme waarmee kinderen naar Nederland worden gehaald om ze een gelukkig leven te geven wordt vaak ingegeven door eigenbelang, zo stelde hij. Niet waar en ongenueanceerd zeggen adoptieouders, die zich in het hart voelen getroffen door de uitspraken van Bolt. Door **Pieter Anko de Vries**

Adoptieouders André en Wilma Samuëlsz zijn diep geraakt. “Mensen zoals wij die kinderen adopteren in het buitenland zouden dat alleen maar doen uit eigenbelang. Het kindje dat uit een arm land wordt gehaald zou een speeltje zijn. Deze woorden zijn erg shockerend voor ons”, zegt Wilma. “En ik begrijp ook niet waarom Bolt dat heeft gezegd. Speelt eigenbelang dan geen rol bij mensen die op een biologische manier een kindje krijgen?”

Wilma en André hebben in hun dagelijks leven vaker te maken gehad met de vele vooroordelen die er bestaan jegens adoptieouders. Opmerkingen zoals die van de programmamaker klinken hen bekend in de oren. “Het zijn makkelijk uitgesproken woorden die totaal geen recht doen aan de moeiten die adoptieouders moeten doen om hun kinderwens vervuld te krijgen. De vooroordelen houden ook geen rekening met de weloverwogen manier waarop het besluit om te adopteren tot stand komt.

Aan adoptie gaat een lang proces van denken en afwegen vooraf. Dat is lang niet altijd het geval bij biologische ouders.”

Wilem en André zijn jarenlang bezig geweest om op een natuurlijke manier een kindje te krijgen. “Het lukte niet”, vertelt Wilma. “We hebben toen besloten een kindje te adopteren.” Ze kijkt naar haar dochtertje Roos (5), tweeënhalf jaar geleden uit een kindertehuis in China gehaald. “En we hebben nu een prachtig kindje. Achteraf gezien hadden we niet zo lang moeten dokteren om op een biologische manier een kindje te krijgen. En of het in de toekomst goed of fout zal lopen met Roos? Wie zal het zeggen. Je weet dat ook niet met een biologisch kind. We zijn blij dat dit prachtige kindje aan ons is toevertrouwd. Zij heeft in ieder geval hier betere kansen om goed terecht te komen dan in het tehuis in China. We zijn allemaal kinderen van één God, maar met z'n allen bepalen we elkaars levenslot. Veel mensen denken dat het met adoptie-kinderen later heel vaak fout

gaat. Maar het gaat ook met biologische kinderen soms mis. De opvoeding en de omgeving zijn cruciaal.”

“In het programma *Spoorloos* gaat het vooral om kinderen uit de begintijd van de interlandelijke adoptie”, vult André aan. “Destijds was er nog niet zoveel kennis over de valkuilen die er bestaan als je te maken krijgt met de opvoeding van een adoptiekind. De kennis over wat je wel en niet moet doen is nu veel beter.”

Het Diemense echtpaar heeft een boek geschreven over de ervaringen opgedaan tijdens de adoptieprocedure, die van 1998 tot 2003 heeft geduurd. Het boek *Je zult nooit meer alleen* zijn komt binnenkort op de markt. Het boek gaat niet alleen over de ervaringen van André en Wilma, maar het moet ook een soort handleiding zijn voor mensen die een kindje willen adopteren en voor hun omgeving, vrienden, familie en kennissen.

Wilma Samuëlsz met dochter Roos. "Zij heeft hier betere kansen om goed terecht te komen dan in China." Foto: Pieter Anko de Vries

De omgeving van een adoptiegezin moet dat heel goed weten. Adoptiekinderen hebben eerst de neiging om bij iedereen op schoot te gaan zitten en zich door iedereen te laten knuffelen. Dat moet niet gebeuren. Adoptiekinderen die niet goed gehecht zijn lopen kans in de puberteit een "vlinder" te worden. Ze vinden dan veel mensen en leeftijdgenoten leuk, maar ze hebben geen boezemvriend of -vriendin, omdat ze niet hebben geleerd zich aan een bepaald persoon te binden. Veel mislukte relaties en andere problemen zijn terug te voeren op een gebrek aan hechting van het adoptiekind. Maar als de hechting na de adoptie goed gebeurt, is er geen reden om te veronderstellen dat het met een adoptiekind eerder fout gaat dan met een biologisch kind."

Onderzoeken naar hechtingsproblemen zijn niet eenduidig. Sommigen concluderen dat problemen met hechting vaker voorkomen bij geadopteerde kinderen (15-25 procent) dan bij niet geadopteerden (10 procent). Volgens adoptiehoogleraar Femmie Juffer is een hoger cijfer verklaarbaar omdat adoptiekinderen vaak nare ervaringen achter de rug hebben in het land van herkomst zoals verwaarlozing en mishandeling. Andere onderzoeken naar adoptie laten een genuanceerder beeld zien. En er wordt zelfs beweerd dat geadopteerde kinderen de laatste jaren beter 'gehecht' zijn dan biologische kinderen, omdat adoptieouders (dankzij de cursus) meer

aandacht besteden aan het hechtingsproces.

Ouders die een kindje uit het buitenland willen adopteren, belanden in een bureaucratisch wereld, die veel van het uithoudingsvermogen vergt, zo blijkt uit de ervaringen van Wilma en André. Het begint bij het aanvragen van zogenoemd bka (buitenlands kind ter adoptie)-nummer bij het Ministerie van Justitie. Daarna moet een verplichte cursus worden gedaan. Vervolgens doet de Raad voor de Kinderbescherming een gezinsonderzoek, waarvan een psychologische test deel uitmaakt. In het gezinsonderzoek komen ook de relatie tussen de ouders, de motivatie, de kijk op de opvoeding, eigen jeugdervaringen en toekomstverwachtingen aan de orde. De toekomstige ouders moeten ook een levensbeschrijving maken. Deze eisen worden niet gesteld aan mensen die een biologisch kind krijgen. Als de kinderbescherming het groene licht heeft gegeven, krijgen de aanvragers een beginseltoestemming van Justitie, die drie jaar geldig is. Hierna moeten toekomstige adoptieouders zich inschrijven bij een van de door de overheid erkende adoptiebureaus. Hier moeten weer allerlei documenten worden ingeleverd, zoals een medische verklaring, bewijs van goed gedrag, financiële status en uittreksels uit het bevolkingsregister en het geboorteregister. Deze papieren worden vervolgens doorgestuurd naar de bevoegde instantie in het land waar de adoptie plaats-

Een van de aspecten die aan de orde komen gaat over een specifiek probleem waarmee adoptieouders te maken krijgen als ze een kindje uit het buitenland halen: de hechting van het kind.

Wilma: "Adoptiekinderen komen vaak uit tehuizen. Ze zijn daar afhankelijk van verschillende mensen. Ze hebben een enorme uitstraling en weten heel goed de aandacht te trekken. Als ze geadopteerd worden, moeten ze eerst leren wie hun ouders zijn. En dat dit de belangrijkste mensen in hun leven zijn.

vindt. Hierna moeten de toekomstige ouders wachten op een telefoontje van het adoptiebureau, dat komt met een zogenoemd voorstel. Het bureau geeft een beschrijving van het kind en de ouders krijgen een dag de tijd om er over na te denken. Na de bevestiging door het echtpaar, kan de voorbereiding beginnen voor de reis om het kind op te halen. André en Wilma weten nog precies het moment waarop zij het telefoontje kregen waarin hun kindje uit China werd voorgesteld. Ze waren op de fiets onderweg naar een voorstelling van Sensation, het Chinese circus.

Tekening van de aankomst van adoptiekind Roos met haar ouders André en Wilma Samuëlsz op Schiphol.

Illustratie: André en Wilma Samuëlsz

Adoptiewachtlijst

Mensen die een kind uit het buitenland willen adopteren hebben te maken met een wachtlijst van minimaal twee jaar. De procedure zou normaal gesproken zo'n 14 maanden in beslag moeten nemen. Maar omdat het aantal verzoeken sterk is toegenomen, zijn de wachttijden langer geworden. In sommige gevallen bedraagt de wachttijd meer dan vier jaar. Er zijn jaarlijks ongeveer 3000 adoptieverzoeken, terwijl er ongeveer 1100 adoptiekinderen naar Nederland worden gehaald door de officiële adoptiebureau's. De capaciteit, zowel bij de voorlichting als bij het onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming, is recent uitgebreid.

Een verzoek om adoptie van een tweede buitenlands kind wordt direct doorgestuurd naar de Raad voor de Kinderbescherming. Verder volgens duurt het drie tot zes maanden voordat een aanvullend gezinsonderzoek wordt gedaan.

Adoptiewet geëvalueerd

Minister Donner van Justitie heeft vorig jaar een uitgebreid onderzoek ingesteld naar de manier waarop de adoptiewet functioneert. Het onderzoek is onderdeel van de evaluatie van de wet, die dit jaar wordt afgerond.

Het onderzoek kan leiden tot herziening van de adoptiewet uit 1998. Het doel van de Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie (wobka) is het waarborgen van verantwoorde bemiddeling bij interlandelijke adoptie. Het onderzoek richt zich vooral op de samenwerking tussen de erkende adoptiebemiddelaars in Nederland.

In 1995 sloten de adoptiebureau's een convenant om de landen waar zij werkten of zouden willen werken onderling te verdelen. De afspraak moest voorkomen dat de instanties met elkaar zouden concurreren in een

bepaald land. In de praktijk blijkt dat adoptiebemiddelaars landen 'claimen', terwijl ze er geen kinderen vandaan halen. Andere organisaties verbieden zij er wél te bemiddelen. De minister wil weten of het toezicht op de bemiddelaars goed geregeld is en of zij bestraft kunnen worden wanneer zij zich niet aan afspraken houden.

Het onderzoek richt zich verder op de leeftijdsgrenzen die voor adopterende ouders gelden. Volgens de huidige wet mogen zij niet ouder zijn dan veertig jaar om een baby uit het buitenland te adopteren. Voor ieder jaar dat een van de ouders de veertig gepasseerd is, moet het te adopteren kind een jaar ouder zijn. Er is kritiek op deze leeftijdsgrenzen omdat paren op steeds later leeftijd een kind willen adopteren.